

ปัจจัยผลักดันและดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

The push and pull factors towards Japanese elderly tourists to travel in Thailand

อุษณีย์ ฝาสุข¹ และ ดวงดาว โยชิดะ²

Usanee Pharsuk¹ and Duangdao Yoshida²

อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น²

Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University¹

Business administration, Thai-nichi Institute of Technology²

usaneeph@g.swu.ac.th¹, duangdao@tni.ac.th²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยผลักดันต่อการเดินทางท่องเที่ยวของไทยของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่น และ 2) ศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่เป็นปัจจัยดึงดูดต่อการเดินทางท่องเที่ยวของไทยของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่น เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ปลายปิด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยผลักดันที่ทำให้นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 55-64 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 300,000-400,000 เยน หรือ 85,000-120,000 บาท และส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป โดยค้นหาข้อมูลมาจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน นิยมเดินทางมาแบบครอบครัว โดยกิจกรรมที่จะกระทำ คือ เยือนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งใช้ระยะเวลาการพำนักในประเทศไทย 5-7 วัน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวต่อคนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 150,000 เยน หรือมากกว่า 4,200 บาท และมีความต้องการกลับมาท่องเที่ยวประเทศไทยซ้ำอีกครั้ง นอกจากนี้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่เป็นปัจจัยดึงดูดที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน คือ ภาพลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยผลักดันและดึงดูด พฤติกรรมนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่น

Abstract

This is a quantitative research. It aims to study 1) The Push and Pull Factors of Japanese elderly tourists concern tourist's behavior and 2) Perspective of Thailand tourism's Image that affecting to travel in Thailand. The data was collected using questionnaires for the sample group is 370 Japanese elderly tourists who were traveling in Thailand by convenience sampling technique.

The results had shown that mainly male Japanese elderly tourists. The age between 55-64 years old, with mainly education level at bachelor's degree, most are employee having annual income 300,000-400,000 Yen (85,000-120,000 Bath) per month. The behavior of Japanese elderly tourists mainly been visited Thailand than once, and searching for information from social multimedia such as the internet. The purpose of their travels was a travel/recreation and they liked to travel visit cultural attractions by coming with their family. They had lay over duration for 5-7 days and average expenses for travel was 150,000 Yen onward (4,200 baht onward) and mainly Wellness's tourists who answered the questionnaires wanted to travel to Thailand again. Furthermore, most tourists regarded that perspective of Thailand tourism's Image from Japanese elderly tourists mainly aspect of Thai's culture & tradition were impressed. Followed by image of quality and diversity of tourism; value and tourism experience; ease of access attractions and safety in traveling, respectively.

Keyword: The Push and Pull Factors, Tourist's Behavior, Japanese elderly tourists

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 2.51 ล้านล้านบาท สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2.4 ล้านล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559: 2) อีกทั้งยังก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องตามมา เช่น ธุรกิจร้านอาหาร โรงแรม ที่พัก รถเช่า ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยอยู่ในแนวโน้มที่ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการ ได้แก่ พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ ทิศทางการท่องเที่ยวในตลาดโลก และสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558: 5)

สังคมสูงวัยเป็นสถานการณ์ที่โลกและหลายประเทศกำลังเผชิญ ขณะนี้ประชากรโลกได้กลายเป็นสังคมสูงวัยแล้ว โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 901 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของประชากรทั้งหมด ภูมิภาคอาเซียนมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 55 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ส่วนในประเทศไทยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 16 ถือเป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มอาเซียน โดยไทย ได้เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย (Aged Society) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 กล่าวคือ 1 ใน 10 ของประชากรไทย เป็นประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และคาดว่าประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) ภายใน ปี พ.ศ. 2578 โดยประมาณการว่าจะมีประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก 2 ประเทศอยู่ในทวีปเอเชีย โดยจีน มีประชากร 1,376 ล้านคน ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 209 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 รองลงมา คือ

อินเดีย มีประชากร 1,311 ล้านคน ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 117 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 9 ทั้งนี้ ประเทศที่มีสัดส่วนประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลก คือ ประเทศญี่ปุ่น โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33 (อนันต์ อนันตกุล, 2560)

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เข้าสู่สังคมสูงวัยมานาน มีประชากรวัยตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปถึงประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด กลายเป็นสังคมผู้สูงวัยเต็มขั้น และเป็นที่ยอมรับทั่วโลกว่าญี่ปุ่นมีประชากรสูงวัยเป็นสัดส่วนสูง ในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้ว ญี่ปุ่นนำหน้าไปเยอะ ดังที่กระทรวงกิจการภายในของญี่ปุ่นเผยแพร่สัดส่วนร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมีอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1995 กระทั่งถึงปัจจุบัน (เอ็มจีอาร์ ออนไลน์, 2560: ออนไลน์) และการที่ประชากรมีอายุยืนขึ้น เนื่องจากประชากรมีภาวะสุขภาพที่ดีขึ้นทำให้ผู้สูงวัยส่วนหนึ่งขยายอายุการทำงานออกไปอีกระยะหนึ่ง โดยเฉพาะผู้สูงวัยที่มีภาวะสุขภาพในเกณฑ์ดี สำหรับผู้สูงวัยที่เกษียณอายุจะมีระยะเวลาหลังเกษียณอายุงานมากขึ้น ผู้สูงวัยส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตช่วงหลังเกษียณอายุงานประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมสันทนาการ และการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน หรือเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ เนื่องจากมีเวลามากกว่านักท่องเที่ยววัยอื่นๆ และมีความพร้อมทางการเงิน ตลาดนักท่องเที่ยวสูงวัยจึงเป็นส่วนตลาดที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นตลาดขนาดใหญ่และเป็นตลาดที่กำลังเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังมีอำนาจในการซื้อสูง (Greenberg 1999, Shoemaker 2000, Wuest et al 2001)

นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นจัดว่าเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวทางการตลาดที่มีคุณภาพสูง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จึงได้มีการเตรียมส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของชาวญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2556 ให้เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีศักยภาพกำลังในการซื้อที่สูงสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยได้เป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2558 มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาพักอาศัยในประเทศไทยทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยว กลุ่มคนทำงานและครอบครัว หรือกลุ่มผู้สูงวัยที่เข้ามาใช้ชีวิตหลังเกษียณ มีจำนวนถึง 67,424 คน มีปริมาณเพิ่มขึ้นคิดเป็น 4% เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 และคาดว่าจะมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี และในขณะเดียวกันพบว่า ผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่นส่วนหนึ่งก็เข้ามาพำนักในประเทศไทยทั้งในระยะยาวและสั้น และมีแนวโน้มที่มากขึ้นด้วย ซึ่งนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่นถือเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศไทยได้จำนวนมาก (สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย, 2559) รัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง ในปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่นเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยจำนวนสูงถึง 1.54 ล้านคน ถือเป็นจำนวนที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับสถิติที่ผ่านมา โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 7.28 และสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยประมาณ 67,512 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.67 มีค่าใช้จ่าย 5,353 บาทต่อคนต่อวัน วันพำนักเฉลี่ย 8 วัน แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่น คือ กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ และพระนครศรีอยุธยา (เศรษฐกิจ, 2561, สื่อออนไลน์)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยว และส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวในด้านการดำรงชีวิต การท่องเที่ยว และการใช้จ่าย เพื่อสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาแผนการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มเชิงคุณภาพที่นอกจากจะเป็นการนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้อย่างมหาศาลแล้ว ยังเป็นการลดปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคมผู้สูงวัยญี่ปุ่นในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรที่จะเข้ามาดูแลอภิบาลผู้สูงวัยที่ทางญี่ปุ่นได้มีการออกกฎหมายอนุญาตให้ชาวต่างชาติสามารถเข้ามาทำงานในสาขานี้ได้ จึงเป็นโอกาสของการท่องเที่ยวไทยที่จะนำข้อมูลในส่วนนี้ไปบริหารจัดการ เพื่อก่อให้เกิดการขยายผล และกำหนดทิศทางการสร้างแรงงานฝีมือไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการให้เป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งจะนำประเทศไทยไปสู่การเป็นศูนย์กลางด้านการดูแลผู้สูงวัยของโลกได้ในอนาคต

สมมุติฐานการวิจัย

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยผลักดันต่อการเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น
2. ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยดึงดูดต่อการเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยผลักดันที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวของไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยดึงดูดที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวของไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่:** การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยวจากประเทศญี่ปุ่น คือ กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ และพระนครศรีอยุธยา (เศรษฐกิจ, 2561: ออนไลน์)

2. ขอบเขตด้านประชากร:

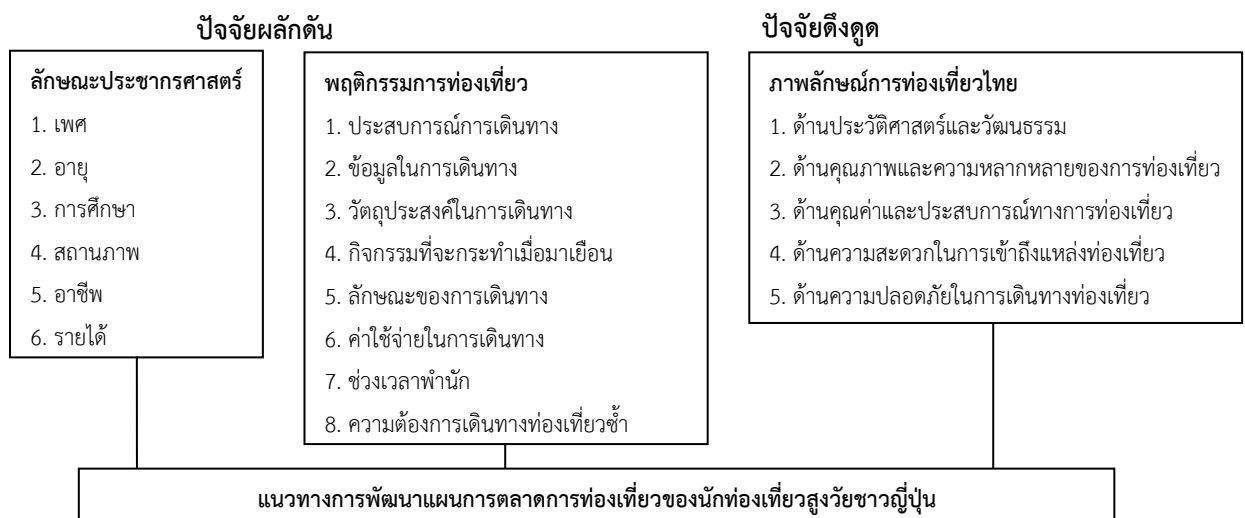
- 2.1 ประชากร เป็นนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น จำนวน 370 คน โดยอ้างอิงจากวิธีการคำนวณสูตรหาจำนวนขนาดตัวอย่างแบบไม่ทราบประชากรของ (Cochran, W.G., 1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคาดเคลื่อนร้อยละ 5 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)

3. **ขอบเขตด้านเนื้อหา:** การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น ร่วมกับการศึกษาภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวไทย ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม, ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยว, ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว, ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว

คำนิยามศัพท์

1. ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) หมายถึง แรงจูงใจ หรือความต้องการภายในตัวนักท่องเที่ยว ที่เป็นแรงผลักดันให้อยากเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว
2. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้ตัดสินใจเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น
3. นักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น (Japanese elderly tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไปเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ชลบุรี ภูเก็ต เชียงใหม่ และพระนครศรีอยุธยา ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบปัจจัยผลักดันที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาแผนการตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นได้อย่างเหมาะสม
2. ทราบปัจจัยดึงดูดทางด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวไทยของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น เพื่อนำไปกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้มีภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยผลักดันและดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นในการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวิจัยหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษา โดยการศึกษาจากตำรา เอกสาร และการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปแปลเป็นภาษาญี่ปุ่น และทำการทดสอบกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางท่องเที่ยวจำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 คำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น ประกอบด้วย ประสบการณ์การเดินทาง ข้อมูลในการเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง กิจกรรมที่จะกระทำเมื่อมาเยือน ลักษณะของการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ช่วงเวลาพัก และความต้องการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 8 คำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย ประกอบด้วย ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยว ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) มี 5 ระดับ เรียงจากน้อยไปหามากโดยระดับ 1 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจน้อยที่สุด และระดับ 5 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจมากที่สุด เกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดในการมาท่องเที่ยวไทยตามด้านภาพลักษณ์ประเทศไทย

ตอนที่ 4 เป็นแบบให้เสนอแนะความคิดเห็น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย ที่มีผลต่อตัวแปรอิสระในศึกษาปัจจัยดึงดูดในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยผลักดันและดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นในการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1

ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยชาวญี่ปุ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (58%) อายุ 55-64 ปี (86.22%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (68.38%) สถานภาพสมรส (59.19%) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท (55.68%) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 300,000-400,000 เยน หรือ 85,000-120,000 บาท (48.92%)

ผลการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เป็นปัจจัยผลักดันในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป (67.30%) สื่อที่ใช้ในการค้นหาข้อมูล คือ อินเทอร์เน็ต (37.30%) มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน (43.78%) กิจกรรมการท่องเที่ยว คือ เยือนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (51.89%) เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยกับครอบครัว (50.27%) ค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวต่อคนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 150,000 เยน หรือมากกว่า 4,200 บาท (61.52%) ช่วงเวลาพำนักในประเทศไทย 5-7 วัน (82.53%) และมีความต้องการกลับมาเที่ยวประเทศไทยอีกครั้ง (88.61%)

ส่วนที่ 2

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นต่อปัจจัยดึงดูดด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทย พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยดึงดูดด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทย อยู่ในระดับปานกลาง มีระดับค่าเฉลี่ย 3.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.73 รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.59 ภาพลักษณ์ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.42 ภาพลักษณ์ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.09 และความคิดเห็นที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.40 ตามลำดับ หากพิจารณาตามรายด้านของภาพลักษณ์จะสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1) ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 3.97 รองลงมา คือ คนไทยมีน้ำใจและอัธยาศัยดี ค่าเฉลี่ย 3.95 อาหารไทยรสชาติดี ค่าเฉลี่ย 3.94 กิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 3.81 และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ การท่องเที่ยวชุมชนมีความเป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 2.96 ตามลำดับ

2) ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านคุณภาพและความหลากหลายของการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ประเทศไทยมีสินค้าทางการท่องเที่ยวมีคุณภาพเหมาะสมกับราคา ค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นเอกลักษณ์

ค่าเฉลี่ย 3.98 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 3.68 กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 3.14 และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ตื่นตาตื่นใจ ค่าเฉลี่ย 2.99 ตามลำดับ

3) ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ การเดินทางมาท่องเที่ยวของประเทศไทยช่วยสร้างการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.22 รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามน่าประทับใจ ค่าเฉลี่ย 4.20 มีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้นจากเดิม ค่าเฉลี่ย 3.70 มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ ค่าเฉลี่ย 2.87 และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีการนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารทางการท่องเที่ยวที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ค่าเฉลี่ย 2.14 ตามลำดับ

4) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ประเทศไทยมียานพาหนะในการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ค่าเฉลี่ย 3.49 รองลงมาคือ มีความสะดวกสบายในการจองหรือซื้อตั๋วโดยสาร ค่าเฉลี่ย 3.16 ยานพาหนะมีสภาพพร้อมใช้งาน สะอาด และมีอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุ ค่าเฉลี่ย 2.99 การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเส้นทาง การเดินทางมีความถูกต้องและแม่นยำ รวดเร็ว สามารถนำไปวางแผนการเดินทางล่วงหน้าได้ ค่าเฉลี่ย 2.97 และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ ตารางเวลาในการเดินทางมีความเหมาะสมไม่ทิ้งช่วงนานเกินไป และตรงเวลา ค่าเฉลี่ย 2.81 ตามลำดับ

5) ด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ประเทศไทยมีสถานการณ์ความไม่มั่นคงด้านการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.74 รองลงมาคือ ที่พักแรมมีความปลอดภัยในการเข้าพักค้างแรม ค่าเฉลี่ย 2.58 ร้านอาหารมีความปลอดภัย สะอาด และสวยงาม ค่าเฉลี่ย 2.51 ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวมีความปลอดภัยพร้อมใช้งาน ค่าเฉลี่ย 2.10 และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด คือ มีพนักงานที่สามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นประจำศูนย์ให้บริการรับร้องเรียนจากการถูกล้วงเอาบัตรเอเอปริียบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 2.09 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 55-64 ปี สอดคล้องกับข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่สำรวจเก็บสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาประเทศไทย จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2551-2560 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนมากเป็นเพศชาย จำนวน 1,013,699 (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย, 2560) ระดับการศึกษาปริญญาตรี สอดคล้องกับธีร์ ติระจินดา (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุตลาดญี่ปุ่นสู่ประเทศไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.25 สถานภาพสมรส และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 300,000-400,000 เยน หรือ 85,000-120,000 บาท สอดคล้องกับภชพิน แอ่งเจลิน ชุ่มเย็น (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและมีบุตร คิดเป็นร้อยละ 88.46 มีรายได้ต่อเดือน 300,000-400,000 เยน ในขณะที่ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ดวงดาว โยชิตะ ซวลีย์ ณ ถลาง สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ และสหพันธ์ ตั้งบุญจิริกุล (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพแม่บ้าน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากพื้นที่ในการเก็บข้อมูลแตกต่างกันทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับมีผลที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เป็น**ปัจจัยผลักดัน**ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป มีความต้องการกลับมาเที่ยวประเทศไทยอีกครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจของ Selnes (1998) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้ามีความสัมพันธ์ทางบวกต่อแรงจูงใจในการกลับมาซื้อซ้ำหรือใช้บริการซ้ำ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการ และอุษณีย์ ผาสุข (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและนิยมกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้งแต่ยังไม่ทราบช่วงเวลาที่เหมาะสม ส่วนสื่อที่ใช้ในการค้นหาข้อมูล คือ อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับยุคแห่งการสื่อสารแบบไร้พรมแดน อีกทั้งนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยกับครอบครัว สอดคล้องกับธนวัต คงประเสริฐ สมชนก ภาสกรจรัส และพันธุมดี เกตวันดี (2557) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่ท่องเที่ยวระยะสั้นส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.00 นิยมเดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37.5 โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน กิจกรรมการท่องเที่ยว คือ เยือนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับจิรพร ศรีวัฒนาบุญกุลกิจ และเสกสิน ศรีวัฒนาบุญกุลกิจ (2557 หน้า 79-80) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกัน ค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวต่อคนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่า 150,000 เยน ซึ่งนับว่าเป็นค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวที่ไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าครองชีพในภูมิภาคอื่นที่นักท่องเที่ยวอาศัยสอดคล้องกับเฉลิมพล แจ่มจันทร์ และอรไท โสภารัตน์ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพำนักระยะยาวของคนญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่: การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดในช่วงก่อนและหลังการพำนัก ที่พบว่า ปัจจัยที่กำหนดเรียงลำดับความสำคัญต่อการตัดสินใจพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยด้านค่าครองชีพ (เมื่อเทียบกับมาตรฐานชีวิต) ช่วงเวลาพำนักในประเทศไทย 5-7 วัน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นต่อ**ปัจจัยดึงดูด**ด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทย พบว่า ภาพรวมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยดึงดูดด้านภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อีร์ ตีระจินดา (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุตลาดญี่ปุ่นสู่ประเทศไทย พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวเพื่อกีฬาอล์ฟ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และความคิดเห็นที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว สอดคล้องกับปราณี อิศิษย์กุล (2557, หน้า 146) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาในแต่ละตัวแปรที่ได้จากผลการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทย (กรมการท่องเที่ยว, 2554) เพื่อให้สอดคล้องตามแนวคิดการวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก: จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่น ได้แก่ ความหลากหลายของยานพาหนะในการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นประเทศไทยควรมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์สำหรับผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าเดิม

2. การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน: จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุด คือ ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์และ

วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ รวมถึงกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ ดังนั้นควรมุ่งเน้นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ดังเดิม อีกทั้งควรสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเมืองรองต่างๆ เพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว

3. การพัฒนาสินค้าและบริการรวมปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว: มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย เนื่องจากนักท่องเที่ยวสูงอายุมีความคิดเห็นที่ติดต่อการท่องเที่ยวไทยในด้านนี้มากที่สุด เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุวัยผู้ใหญ่ เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

4. การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว: มุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีทางด้านคุณค่าและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวสูงอายุส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเดินทางมาท่องเที่ยวมายังประเทศไทยช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว อีกทั้งควรสร้างความปลอดภัยในด้านต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากชาวญี่ปุ่นเป็นนักท่องเที่ยวเอเชียที่มีความห่วงใยต่อความปลอดภัย ไม่ว่าจะทางการเมืองหรือด้านอื่นๆ และเพื่อเป็นรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะต้องทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย

5. การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว: มุ่งเน้นการบริหารจัดการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการบูรณาการร่วมกันสร้างความเป็นเอกภาพและลดความซ้ำซ้อนของการทำงานในแต่ละหน่วยงาน และเน้นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นเป็นหลัก เพื่อครองส่วนแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่เป็นกลุ่มตลาดคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศไทยผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น เฟสบุ๊ค อินสตราแกรม เป็นต้น เพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยวประเทศไทยในกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น

2. หน่วยงานภาครัฐหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวชุมชนให้สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และเป็นการพัฒนาท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

3. หน่วยงานภาครัฐหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและจัดฝึกอบรมด้านภาษาญี่ปุ่นให้แก่พนักงานประจำศูนย์ให้บริการรับรองเรียนจากการถูกหลอกลวงเอาัดเอาเปรียบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นให้รู้สึกปลอดภัยในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย และเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยในอนาคตอาจมุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันและดึงดูดของนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอื่น เพื่อทำการเปรียบเทียบ และสร้างฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวไทยต่อไป

2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นหรือนักท่องเที่ยวชาติอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทยให้กลายเป็นจุดหมายปลายทางหลังทางการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในระดับโลก

เอกสารอ้างอิง

- กขพัฒน์ แองเจลิน ชุ่มเย็น. (2555). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในบริเวณจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมการท่องเที่ยว. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย. (2560). *สถิตินักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะรวมหน่วย*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว.
- จิรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ; และ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ. (2557) *ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาว ในจังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์. (2555). *มโนทัศน์ใหม่ของ “นิยามผู้สูงอายุ” และ “อายุเกษียณ” ทำไมต้อง 60 ปี เปลี่ยนได้หรือไม่*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงดาว โยชิตะ; ชาลิษฐ์ ณ ถลาง; สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ; และ สหพันธ์ ตั้งเบญจสิริกุล. (2561, ตุลาคม). *ความคาดหวังและความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(ฉบับพิเศษ): 127-137.
- ธนวัต คองประเสริฐ; สมชนก ภาสกรจรัส; และ พันธุมดี เกตวันดี. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารวิทยาลัยการจัดการ*. 31(2): 1-33.
- ธีร์ ติระจินดา. (2555). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในตลาดท่องเที่ยวประเทศไทย*. วิทยาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราณี อธิชัยกุล. (2557). *การจัดการการท่องเที่ยวเฉพาะทาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เศรษฐกิจ. (2561). *ททท.ดึงคนญี่ปุ่นเที่ยวเมืองรอง*. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://www.posttoday.com/economy/539770>
- สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย. (2559). *จำนวนชาวญี่ปุ่นที่พักอาศัยในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.th.embjapan.go.jp/jp/consular/zairyuto.htm>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยวฉบับที่ 6*. กรุงเทพฯ: เอ็กเซลเลนซ์ บิเนสเนส แมเนจเม้นท์.
- อนันต์ อนันตกุล. (2560). *สังคมสูงวัย ความท้าทายประเทศไทย*. สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง: ราชบัณฑิตยสถาน.
- อุษณีย์ ผศสุข. (2557). *การศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เอ็มจีอาร์. (2560). *ญี่ปุ่นรับมืออย่างไรกับสังคมคนแก่*. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2560, จาก <https://mgronline.com/japan/detail/9600000095683>
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.
- Greenberg, G. M. (1999). Understanding the Older Consumer: the Grey Market. *Choice*. 36: 1662-1663.
- Shoemaker, S. (2000). Segmentation the Market: 10 Years Later. *Journal of Travel Research*. 39(1): 11-26.
- Wuest, B., Emenheiser, D., and Tas, R. (2001). Is the Lodging Industry Serving the Needs of Mature Consumers: A Comparison of Mature Travelers and Lodging Managers Perceptions of Service Needs. *Journal of Hospitality & Leisure Marketing*. 8(3/4): 85-96.

Translated Thai References

- Anantakul, A. (2017). *Aging society Challenges Thailand*. Thammasat and Political Bureau: Royal Thai Academy. (in Thai)
- Chaemchan, C. (2012). *New concept of "Definition of the elderly" and "retirement age". Why must 60 years be changed?* Nakhon Pathom: Mahidol University. (in Thai)
- Chumyen, K. (2012). *Self-tourism behavior of Japanese elderly tourists in Thailand Case study of Japanese tourists in Chiang Mai province*. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Department of Tourism. (2011). *National Tourism Development Plan 2012-2016*. Bangkok: Ministry of Tourism and sports. (in Thai)
- Economic Tourism and Sports Division. (2017). *Tourist statistics classified by unit aggregation characteristics*. Bangkok: Tourist Information Center. (in Thai)
- Economy. (2018). *TAT draws Japanese people to travel to secondary cities*. Retrieve 9 February 2018, from <https://www.posttoday.com/economy/539770> (in Thai)
- Embassy of Japan in Thailand. (2016). *Number of Japanese residents in Thailand*. Retrieve on 3 August 2010 from <http://www.th.embjapan.go.jp/jp/consular/zairyuto.htm> (in Thai)
- Isichikun, R. (2014). *Specialized tourism management*. Bangkok: Sukhothai Thammathirat. (in Thai)
- Kongprasert, T.; Passakonjaras, S.; & Katawadee, P. (2014). Factors Influencing Type of Japanese Tourists in Chiang Mai. *Journal of Management Sciences*. 31(2): 1-33. (in Thai)
- MGR. (2017). *How does Japan cope with the elderly society*. Retrieve 18 September 2017, from <https://mgronline.com/japan/detail/9600000095683> (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Thailand Tourism Strategy 2015-2017*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. (in Thai)
- Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports. (2016). *Tourism Economic Report No. 6*. Bangkok: Excel Business Management. (in Thai)
- Pharsuk, U. (2014). *The study of tourism image of Thailand in the view of Japanese tourists*. (Master of Arts, Phayao University). (in Thai)
- Sriwattananukulkit, C.; & Sriwattananukulkit, S. (2016). *Needs and satisfaction survey of long stay foreigners in Chiang Mai*. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Thee Tirachinda. (2012). *Tourism promotion for the senior Japanese tourists market to Thailand*. (Master of Science program in sports science, Chulalongkorn University). (in Thai)
- Yoshida, D.; Na Thalang, C.; Pomsuwan, S.; & Tungbenchasirikul, S. (2018, October). Expectation and satisfaction towards the travel in Thailand of Japanese elderly tourist. *Journal of Thonburi University*. 12(Special issue): 127-137. (in Thai)